

مجله حقوقی، نشریه دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی
جمهوری اسلامی ایران
شماره بیست و هشتم، ۱۳۸۲، صص ۳۹۳ - ۳۰۳

اعلامیه وین و برنامه عملی کنفرانس جهانی حقوق بشر مصوب ۲۵ ژوئن ۱۹۹۳*

مقدمه**

به منظور بزرگداشت چهل و پنجمین سالگرد تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر، کنفرانس جهانی حقوق بشر از تاریخ ۱۴ تا ۲۵ ژوئن ۱۹۹۳ در شهر وین، اتریش، برگزار شد و آغاز دهه بین‌المللی اقوام بومی در جهان را جشن گرفت. تصویب اعلامیه وین و برنامه عملی کنفرانس جهانی حقوق بشر توسط این

*. مشخصات کتابشناسی مأخذ عبارت است از:

The International Human Rights of Women, Instruments of Change, Edited by Carol Elizabeth Lockwood, Daniel Barstow Magraw, Margaret Faith Spring, S. I. Strong, American Bar Association, 1998, pp. 362-387.

مقدمه و اعلامیه مزبور توسط آقای محمدجواد میرفخرایی به فارسی برگردانده شده است.

** این مقدمه توسط کارن ام. کرچناک (Karen M. Krchnak)، مدیر مؤسسه کشورهای تازه استقلال یافته غربی، رئیس برنامه حقوق محیطزیست، عضو کانون وکلای امریکا و مرکز ابتکارات حقوق اروپای مرکزی و شرقی، نوشته شده است.

بخش اسناد ❖ ۳۰۳

کنفرانس، نقطه اوج نمایش کار شبانه‌روزی افراد بی‌شماری بوده که تمام هم خود را مصروف این کرده بودند که حقوق زنان در چارچوب اسناد حقوق بشر ملل متحد گنجانده و پیش‌بینی شود. از آغاز سال ۱۹۹۱، مرکز تریبون بین‌المللی زنان، مرکز رهبری جهانی زنان و انجمن بین‌المللی نوجوانان مسیحی متجاوز از ۳۰۰۰۰۰ امضا از مردم ۱۲۳ کشور جهان دریافت کردند که مصراً از سازمان ملل متحد خواستار استفاده از کنفرانس جهانی به‌عنوان پایگاهی برای شناسایی و تسجیل حقوق بشر زنان شده بودند. برگزاری نشست‌های ماهواره‌ای در سرتاسر دنیا به سازمان‌های حقوق زنان فرصت داد تا علاوه بر ایجاد شبکه‌های تشکیلاتی به تدوین استراتژی‌های لازم بپردازند.

کنفرانس جهانی به بسیاری از این سازمانها فرصت داد تا برای اولین بار نظرات و دیدگاه‌های خود را ابراز دارند. به‌ویژه، دیوان جهانی نقض حقوق بشر زنان که مرجعی غیردولتی است، این فرصت را به زنان داد تا رفتارهای خشونت‌آمیزی را که نسبت به آنها رفته است، تشریح کنند.

اعلامیة وین با عطف به توصیه‌های این دیوان در خصوص جرایم علیه زنان، «بر اهمیت کار در جهت ریشه‌کن کردن خشونت علیه زنان در زندگی عمومی و خصوصی پا می‌فشارد». به‌رغم کامیابی اعلامیه در تأیید دورنمای روشن نهضت زنان در صحنه حقوق بشر بین‌المللی و محکوم کردن خشونت‌های مبتنی بر جنسیت، کارایی اعلامیه در اجرای اصول خود مورد انتقادهایی قرار گرفته است. تحقق برخی از توصیه‌های اعلامیه در مورد افزایش هماهنگی فعالیت‌های حقوق بشر در درون سیستم سازمان ملل متحد و بهبود سطح اجرا و نظارت اسناد حقوق بشر، پاره‌ای از چالش‌های آینده را تشکیل می‌دهد.

علی‌رغم این انتقادات، سازمان ملل متحد تقویت و حمایت از حقوق بشر را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده است. با تصویب قطعنامه ۴۸/۱۴۱ در دسامبر ۱۹۹۳، مجمع عمومی سمت کمیساریای عالی حقوق بشر را که مشخصاً در اعلامیه وین توصیه شده بود، ایجاد کرد. مجمع عمومی همچنین با اعلام سال ۱۹۹۴ به‌عنوان سال آغازین دهه

بين المللي اقوام بومي گامي ديگر در راه
عملي کردن توصيه هاي اعلاميه وين برداشت.

متن سند*

کنفرانس جهانی حقوق بشر،

با عنایت به نقش ممتاز تقویت و
صیانت حقوق بشر در جامعه بین‌المللی و
با اغتنام از فرصتی استثنایی که
کنفرانس حاضر برای انجام تحقیقی
همه‌جانبه درباره نظام حقوق بشر
بین‌المللی و ساز و کار حمایت از حقوق
بشر، رشد و بالمال ارتقاء سطح رعایت
این حقوق به‌گونه‌ای منصفانه و متوازن،
فراهم آورده است،

با تأیید و تصدیق این‌که کلیه حقوق
بشر از شأن و منزلت ذاتی انسان سرچشمه
گرفته و این انسان است که موضوع کانونی
حقوق بشر و آزادی‌های اساسی و در نتیجه
بهره‌گیرنده اصلی از آنها بوده و باید
به‌گونه‌ای فعال در تحقق این حقوق و
آزادی‌ها مشارکت کند،

با تأکید بر تعهد خود در قبال
اهداف و اصول مندرج در منشور ملل متحد
و اعلامیه جهانی حقوق بشر،

*. U.N.Doc. A/CONF.157/23 (1993); 32 I.L.M. 1661.

با تأکید بر تعهد منعکس در ماده ۵۶ منشور ملل متحد در مورد اقدام مشترک و جداگانه، که طی آن بر توسعه همکاری‌های بین‌المللی مؤثر در جهت پیاده کردن اهداف مندرج در ماده ۵۵ منشور از جمله احترام و التزام جهانی به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه افراد به حق تأکید شده است،

با تأکید بر مسئولیت کلیه کشورها در چارچوب منشور ملل متحد برای توسعه و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه افراد بدون تبعیض از لحاظ نژاد، جنس، زبان و یا مذهب،

با عطف توجه به مقدمه منشور ملل متحد و به‌ویژه با عزم راسخ به تجدید میثاق با حقوق بشر اساسی، شأن و منزلت شخص انسان و برخورداری زن و مرد و کشورها، اعم از کوچک و بزرگ، از حقوق مساوی،

نیز با یادآوری عزم استوار انعکاس یافته در مقدمه منشور ملل متحد برای نجات نسل‌های آینده از مصیبت جنگ، فراهم آوردن شرایطی برای برقراری عدالت و

وفاي به تعهدات برخاسته از معاهدات و ساير منابع حقوق بين الملل، تنظيم رشد اجتماعي و استانداردهاي بهتر زندگي در عين آزادي گسترده تر، رعايت شكيبائي و حسن همجواري، و استفاده از سازوکارهاي بين المللي براي ارتقاء پيشرفت هاي اقتصادي و اجتماعي کليه ملل،

با تأکيد بر اينکه اعلاميه جهاني حقوق بشر، که مورد وفاق و پذيرش کليه اقوام و ملل مي باشد، الهام بخش و مبدأ حرکت رو به جلو ملل متحد در جهت معرفي ملاکها و ضوابط لازم الرعايه به شرح مندرج در اسناد موجود حقوق بشر بين المللي، و به ويژه ميثاق بين المللي حقوق مدني و سياسي و ميثاق بين المللي حقوق اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي به شمار مي رود،

باتوجه به تغييرات عمده رخ داده در صحنه بين المللي و خواست همه اقوام براي برقراري نظامي بين المللي بر پايه اصول مشروحه در منشور ملل متحد، از جمله تقويت و تشويق احترام به حقوق بشر و آزادي هاي اساسي براي همه و احترام به اصل حقوق مساوي و خودگرداني براي

ملتها، صلح، مردم‌سالاری، عدالت، برابری، حکومت قانون، تکرگرایایی، توسعه، استانداردهای بهتر زندگی و همبستگی، با نگرانی عمیق از شیوه‌های گوناگون تبعیض و خشونت که همچنان در سرتاسر جهان نسبت به زنان اعمال می‌گردد، با تصدیق این‌که فعالیت‌های ملل متحد در زمینه حقوق بشر باید به‌نحوی فردگرایانه در جهت کاراتر ساختن اهرم‌های ملل متحد در این زمینه و پیشبرد اهداف احترام جهانی برای رعایت استانداردهای حقوق بشر بین‌المللی تقویت شود،

با در نظر داشتن مفاد بیانیه‌های مصوب در سه اجلاس منطقه‌ای تونس، سن هوزه و بانکوک و دیدگاه‌های مطرح‌شده توسط دولتها، و باتوجه به پیشنهادها، سازمان‌های درون دولتی و غیردولتی و نیز مطالعات انجام شده توسط کارشناسان مستقل در جریان روند آماده‌سازی کنفرانس جهانی حقوق بشر،

با استقبال از تأکید دوباره‌ای که در سال بین‌المللی اقوام بومی (۱۹۹۳) بر

تعهد جامعه بین‌المللی برای تضمین
برخورداري این اقوام از کلیه حقوق بشر
و آزادی‌های اساسی و احترام به ارزش و
تنوع فرهنگها و هویت‌های آنها به عمل
آمده است،

نیز با پذیرش این‌که جامعه
بین‌المللی باید راهها و ساز و کارهای
مناسب را برای از میان برداشتن موانع و
برخورد با چالش‌های فرار و برای تحقق
کامل کلیه حقوق بشر و جلوگیری از ادامه
نقض حقوق بشر در سرتاسر جهان پیش‌بینی
نماید،

با استمداد از آرمانها و واقعیت‌های
عصر کنونی که کلیه اقوام جهان و تمام
کشورهای عضو سازمان ملل متحد را به
تجدید میثاق با حرکت جهانی تقویت و
صیانت از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های
اساسی به‌منظور تأمین برخورداري کامل و
فراگیر از این حقوق فرا می‌خواند،

با عزمی استوار برای برداشتن
گام‌هایی تازه در ملتزم ساختن جامعه
بین‌المللی برای نیل به پیشرفت چشمگیر
در تلاش‌های معطوف به حقوق بشر با مضاعف

کردن و استمرار بخشیدن به کوششها و همکاریها و همبستگی بین‌المللی، اعلامیه وین و برنامه عملی کنفرانس جهانی حقوق بشر را رسماً تصویب می‌نماید.

I

۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر التزام رسمی کلیه دولتها برای ایفای تعهدات خود از جهت گسترش احترام جهانی و رعایت و حمایت از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه طبق منشور ملل متحد، سایر اسناد مربوط به حقوق بشر و حقوق بین‌الملل تأکیدی دوباره دارد. سرشت جهانی حقوق و آزادی‌های مزبور قابل بحث و تردید نیست. در این چارچوب، تقویت همکاری بین‌المللی در زمینه حقوق بشر به منظور تحقق کامل اهداف ملل متحد ضروری است.

حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، حقوق مادرزادی کلیه افراد بشر، و صیانت و پاسداری از آنها نخستین وظیفه دولتهاست.

۲. کلیة ملتها از حق خودمختاری برخوردارند، و به موجب این حق می‌توانند آزادانه وضعیت سیاسی خود را تعیین و آزادانه اهداف توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود را ترسیم و تعقیب نمایند. با عنایت به موقعیت خاص ملتهای تحت استعمار و یا سایر اشکال سلطه بیگانه و یا اشغال خارجی، کنفرانس جهانی حقوق بشر حق ملتها را برای توسل به هرگونه اقدام مشروع در چارچوب منشور ملل متحد به منظور تحقق حق غیرقابل واگذاری خودمختاری تصدیق نموده و نفي حق خودمختاری را به منزلة نقض حقوق بشر دانسته و بر اهمیت اجرای مؤثر این حق تأکید می‌گذارد.

باتوجه به بیانیة اصول حقوق بین‌الملل ناظر به روابط دوستانه و همکاری بین دولتها در چارچوب منشور ملل متحد، تأکید فوق‌الذکر نباید به عنوان تجویز و یا تشویق هرگونه اقدامی تلقی شود که کلاً یا بعضاً به تجزیه و یا لطمه به تمامیت ارضی و یا وحدت سیاسی کشورهای مستقل خودگردانی منتهی گردد که

با رعایت اصل حقوق برابر و خودمختاری ملتها دارای دولتی هستند که از تمامی مردم متعلق به سرزمین خود، بدون هیچ‌گونه تبعیض نمایندگی می‌کنند.

۳. برای تضمین و نظارت بر اجرای استانداردهای حقوق بشر لازم است که تدابیر بین‌المللی مؤثری نسبت به ملتهای تحت اشغال خارجی اتخاذ گردد و مطابق با ملاکهای حقوق بشر و حقوق بین‌الملل، به‌ویژه کنوانسیون ژنو راجع به حمایت از افراد غیرنظامی در زمان جنگ، مصوب ۱۴ اوت ۱۹۴۹ و سایر مقررات قابل اجرای حقوق بشردوستانه، از ایشان درقبال نقض حقوق بشر پشتیبانی حقوقی مؤثر به‌عمل آید.

۴. پیشبرد و صیانت از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی باید به‌عنوان هدف ممتاز سازمان ملل متحد در انطباق با اهداف و اصول آن، به‌ویژه هدف والای همکاری بین‌المللی، مورد عنایت قرارگیرد. در چارچوب اهداف و اصول مزبور، ارتقاء و حمایت از کلیه حقوق بشر نگرانی به حق جامعه بین‌المللی را

تشکیل می‌دهد. لذا نهادها و سازمانهای تخصصی مربوط به حقوق بشر باید فعالیت‌های خود را بر پایه اجرای مستمر و بیطرفانه اسناد حقوق بشر بین‌المللی هماهنگ‌تر سازند.

۵. حقوق بشر کلاً از سرشتی جهانی، غیرقابل تقسیم و بسته و مرتبط به یکدیگر برخوردارند. جامعه بین‌المللی باید با حقوق بشر با نگاهی جامع و به شیوه‌ای منصفانه و برابر، و با معیارهای واحد و تأکیدی یکسان برخورد کند. درحالی‌که اهمیت و ویژگی‌های ملی و منطقه‌ای و پیشینه‌های گوناگون تاریخی، فرهنگی و مذهبی باید مطمح نظر قرارگیرد، دولتها وظیفه دارند قطع نظر از نظامهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی خود، کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را گسترش داده و از آنها حمایت کنند.

۶. کوشش‌های سازمان ملل متحد در جهت تحقق احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای همه، سهم مهمی در ثبات و رفاه لازم برای برقراری روابط دوستانه و مسالمت‌آمیز بین ملتها و

بهبود شرایط برای صلح و امنیت و نیز توسعه اجتماعی و فرهنگی در چارچوب منشور ملل متحد، ایفا خواهد کرد.

۷. برنامه‌های گسترش و حمایت از حقوق بشر باید در چارچوب اهداف و اصول منشور ملل متحد و حقوق بین‌الملل هدایت گردد.

۸. مردم‌سالاری، توسعه و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی، به یکدیگر وابسته و در کنار هم قابل اجرا نیستند. مردم‌سالاری بر بیان آزادانه اراده مردم در تعیین سرنوشت سیاسی و نظامی‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و مشارکت همه‌جانبه آنها در تمام جنبه‌های زندگی خود استوار است. در این چارچوب، پیشبرد و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در سطوح ملی و بین‌المللی باید به نحو مطلق و بدون هیچ‌گونه قید و شرطی صورت گیرد. جامعه بین‌المللی باید از تحکیم و تعمیق مردم‌سالاری، توسعه و احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در سرتاسر جهان حمایت به عمل آورد.

۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که کشورهای کمتر توسعه‌یافته پایبند به روند مردم‌سالاری و اصلاحات اقتصادی، که بسیاری از آنها در آفریقا قرار دارند، باید به‌منظور موفقیت درگذار به مردم‌سالاری و توسعه اقتصادی از پشتیبانی جامعه بین‌المللی برخوردار گردند.

۱۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که همان‌گونه که در اعلامیه راجع به حق توسعه تصریح گردیده حق توسعه، حقی مطلق و غیرقابل اسقاط و جزء لاینفکی از حقوق بشر اساسی می‌باشد.

همان‌گونه که در اعلامیه راجع به حق توسعه آمده است، شخص انسان موضوع محوری توسعه به‌شمار می‌رود.

درحالی‌که بهره‌برداری از کلیه حقوق بشر با توسعه تسهیل می‌گردد، توسعه نیافتگی نمی‌تواند به‌عنوان دستاویزی برای تحدید حقوق بشر مورد پذیرش جامعه بین‌المللی مورد استفاده قرار گیرد.

کشورها باید برای تأمین توسعه و از میان برداشتن موانع توسعه با یکدیگر

همكاري كنند. جامعة بين المللي بايد به منظور تحقق حق توسعه و حذف موانع توسعه همكاريهاي بين المللي مؤثر را تقويت نمايد.

پيشرفت ديرپا به سوي اجرائي حق توسعه مستلزم وجود سياستهاي توسعه مؤثر در سطح ملي، و نيز روابط اقتصادي عادلانه و فضاي اقتصادي مطلوب در سطح بين المللي است.

۱۱. به منظور پاسخگويي منصفانه به نيازهاي توسعه و محيطزيست نسلهاي حاضر و آينده، حق توسعه بايد اجرا گردد. كنفرانس جهاني حقوق بشر تصديق مي كند كه تخليه غيرمجاز مواد و زباله هاي سمّي و خطرناك تهديد جدي بالقوه اي براي حقوق بشر و زندگي و سلامت همه افراد به شمار مي رود.

در نتيجه، كنفرانس جهاني حقوق بشر از كليۀ كشورها درخواست مي كند تا نسبت به تصويب و اجرائي دقيق كنوانسيونهاي موجود مربوط به تخليه فرآورده ها و زباله هاي سمّي و خطرناك اقدام و در جهت

جلوگيري از تخليقة غيرقانوني آنها همکاري کنند.

هرکس حق دارد از مواهب پيشرفتهاي علمي و کاربردهاي آن بهره‌مند شود. کنفرانس جهاني حقوق بشر يادآور مي‌گردد که پاره‌اي پيشرفتها، به‌ويژه در علوم زيست‌پزشکي و حيات و نيز تکنولوژي اطلاعات، مي‌تواند براي سلامت، منزلت انساني و حقوق بشر پيامدهاي منفي به بار آورد و لذا براي تضمين رعايت کامل حقوق و منزلت انساني در اين عرصه مهم همکاري بين‌المللي را خواستار مي‌گردد.

۱۲. کنفرانس جهاني حقوق بشر از جامعه بين‌المللي دعوت مي‌کند تا کليه تلاشهاي ممکن را براي کمک به کاستن از بار بدهي‌هاي خارجي کشورهاي درحال توسعه به‌عمل آورد و به اين ترتيب کوشش دولتهاي اين کشورها را براي دستيابي به تحقق کامل حقوق اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي مردم خود تکميل نمايد.

۱۳. لازم است که دولتها و سازمانهاي بين‌المللي، با همکاري سازمانهاي غيردولتي، شرايط مطلوب را در سطوح ملي،

منطقه‌ای و بین‌المللی برای تضمین برخورداری کامل و مؤثر از حقوق بشر فراهم سازند. در این راستا دولت‌ها باید کلیه موارد نقض حقوق بشر و علل آن، و نیز موانع بر سر راه برخورداری از این حقوق را ریشه‌کن نمایند.

۱۴. وجود فقر شدید و گسترده مانع از برخورداری کامل و مؤثر از حقوق بشر می‌گردد؛ کاستن فوری و ریشه‌کن کردن نهایی این فقر باید کماکان در سرلوحه اهداف جامعه بین‌المللی قرار داشته باشد.

۱۵. احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی بدون هیچ‌گونه تبعیض یکی از قواعد بنیادی حقوق بشر بین‌المللی است. محو سریع و همه‌جانبه کلیه نموده‌های نژادپرستی و تبعیض نژادی، بیگانه‌ستیزی و ناشکیبایی مربوط به آن، در اولویت برنامه‌های جامعه بین‌المللی است، و دولت‌ها باید تدابیر مؤثری را برای مقابله و مبارزه با آنها اتخاذ کنند. از گروه‌ها، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی و افراد مصرّاً درخواست می‌شود

تلاشهاي خود را در جهت همكاري و هماهنگي
براي مبارزه با اين مفسد تشديد
نمايند.

۱۶. كنفرانس جهاني حقوق بشر از
پيشرفت حاصله در لغو تبعيض نژادي
استقبال نموده و از جامعه بين المللي و
نظام ملل متحد درخواست مي كند تا در اين
روند همكاري كنند.

كنفرانس جهاني حقوق بشر همچنين از
ادامه اعمال خشونت آميزي كه با هدف
تضعيف جنبش محو مسالمت آميز تبعيض نژادي
صورت مي گيرد، اظهار تأسف مي نمايد.

۱۷. اعمال، روشها و رفتارهاي
تروريستي در كلية اشكال و نموده هاي آن و
نيز رابطه پاره اي كشورها با قاچاق مواد
مخدر فعاليتهايي با هدف نابودي حقوق
بشر، آزادي هاي اساسي و مردم سالاري بوده
و موجب تهديد تماميت ارضي و امنيت
كشورها و بي ثباتي دولتهاي قانوني
مي گردد. جامعه بين المللي بايد اقدامات
لازم را براي تقويت همكاري در زمينه هاي
مبارزه با تروريسم معمول دارد.

۱۸. حقوق بشر زنان و دختران جزء
غیرقابل انتقال، تام و غیرقابل تقسیم
حقوق بشر جهانی به شمار می‌رود. مشارکت
کامل و برابر زنان در حیات سیاسی،
مدنی، اقتصادی و اجتماعی در سطوح ملی،
منطقه‌ای و بین‌المللی، و ریشه‌کن کردن
کلیه اشکال تبعیض جنسی در سرلوحه اهداف
جامعه بین‌المللی قرار دارند.

خشونت مبتنی بر جنسیت و کلیه اشکال
آزار و بهره‌کشی جنسی، از جمله آنهایی که
از تعصبات فرهنگی و قاجاق بین‌المللی
[زنان] سرچشمه می‌گیرد، با شأن و جایگاه
شخص انسان نا سازگارند و باید ریشه‌کن
گردند. نیل به این هدف با اتخاذ تدابیر
قانونی، عزم ملی و همکاری بین‌المللی در
عرصه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی،
آموزش و پرورش، زایمان امن و مراقبت‌های
بهداشتی و تأمین اجتماعی امکان‌پذیر
است.

حقوق بشر زنان باید بخش مکمل
فعالیت‌های حقوق بشر ملل متحد، از جمله
گسترش و اشاعه کلیه اسناد حقوق بشر
مربوط به زنان را تشکیل دهد.

کنفرانس جهانی حقوق بشر از دولتها، نهادها، سازمانهای بین‌الدولی و غیردولتی مصرّاً درخواست می‌کند تا بر تلاشهای خود در جهت صیانت و ترفیع حقوق بشر زنان و دختر بچه‌ها بیفزایند.

۱۹. با عنایت به اهمیت ارتقاء و حمایت حقوق افراد متعلق به اقلیتها و نقش این ارتقاء و حمایت در ثبات سیاسی و اجتماعی کشورهای محل زندگی این افراد، کنفرانس جهانی حقوق بشر بر تکلیف کشورها در جهت تضمین اجرای کامل و مؤثر کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی توسط افراد وابسته به اقلیتها بدون هیچ‌گونه تبعیض و با برخورداری از برابری کامل قانونی در چارچوب اعلامیه حقوق افراد متعلق به اقلیتهای ملی، نژادی، مذهبی و زبانی تأکید می‌نهد.

اشخاص وابسته به اقلیتها از حق تمتع از فرهنگ خود، ابراز و عمل به مذهب خود و استفاده از زبان خود در روابط خصوصی و یا در جامعه، به نحو آزاد و بدون مزاحمت و یا هرگونه تبعیض برخوردارند.

۲۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر با تأیید بر منزلت ذاتی و نقش منحصر به فرد اقوام بومی در توسعه و کثرت‌گرایی جامعه، بر تعهد جامعه بین‌المللی نسبت به رفاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی این اقوام و بهره‌برداری آنها از دستاوردهای توسعه پایدار تأکید می‌نهد. کشورها باید مشارکت کامل و آزاد اقوام بومی را در کلیه جنبه‌های اجتماعی، به‌ویژه در مسائل حائز اهمیت برای آنها تضمین و تأمین نمایند. با توجه به اهمیت تحکیم و حمایت از حقوق اقوام بومی و نقش این تحکیم و حمایت در ثبات سیاسی و اجتماعی کشورهای محل زندگی این اقوام، کشورها باید با رعایت حقوق بین‌الملل اقدامات مؤثر و هماهنگی در جهت تضمین احترام به کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی همه اقوام بومی بر پایه برابری و عدم تبعیض معمول داشته و ارزش و تنوع هویت‌ها، فرهنگ‌ها و ساختار اجتماعی متفاوت آنها را به رسمیت بشناسند.

۲۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر با استقبال از تصویب کنوانسیون حقوق کودک

توسط شمار زيادي از كشورها و باتوجه به شناسايي حقوق بشر كودكان در اعلاميه جهاني حفظ حيات، حضانت و پيشرفت كودكان و برنامه عملي مصوب همائش جهاني كودكان، بر تصويب جهاني كنوانسيون ۱۹۹۵ و اجراي مؤثر آن توسط كشورهاي عضو از طريق اتخاذ كليۀ تدابير لازم تقنيي، اداري و غير آن و تخصيص حداكثر امكانات موجود پافشاري مي‌كند. در كليۀ اقدامات مربوط به كودكان، عدم تبعيض و رعايت غبطۀ كامل آنها بايد در رأس همه ملاحظات قرار گرفته و به ديده‌گاههاي كودك وقع لازم گذاشته شود. به منظور دفاع و حمايت از كودكان، به ويژه دختر بچه‌ها، كودكان سرراهي، اطفال خياباني، كودكان تحت بهره‌كشي اقتصادي و جنسي، از جمله براي تهيه عكسهاي مستهجن، روسپيگري و يا فروش اعضا بدن، و كودكان دچار بيماري‌هاي مثل ايدز، اطفال پناهنده و بي‌خانمان، زنداني و به‌كار گرفته شده در مناقشات مسلحانه، و نيز كودكان قرباني گرسنگي و قحطي و ساير بحران‌ها، بايد ساز و كارها و برنامه‌هاي ملي و

بین‌المللی تجهیز گردد. همکاری و همبستگی بین‌المللی به‌منظور حمایت از اجرای کنوانسیون مزبور باید ارتقاء یافته و حقوق کودک باید در سرلوحه فعالیت‌های گسترده سازمان ملل متحد درباره حقوق بشر قرار گیرد.

کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین تأکید می‌کند که رشد کامل و هماهنگ شخصیت کودک مستلزم رشد و نمو کودک در یک محیط خانوادگی بوده و تحقق این هدف حمایت گسترده‌ای را می‌طلبد.

۲۲. جلوگیری از هرگونه تبعیض نسبت به افراد معلول، و برخورداری برابر آنها از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی از جمله مشارکت فعال معلولان در کلیه جنبه‌های زندگی اجتماعی مستلزم توجه خاص است.

۲۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که هرکس، بدون هیچ‌گونه تمایز، حق پناهنجویی و پناهندگی به‌واسطه زجر و آزار به کشورهای دیگر و نیز حق بازگشت به کشور متبوع خود را دارد. در این ارتباط کنفرانس بر اهمیت اعلامیه جهانی

حقوق بشر، کنوانسیون ۱۹۵۱ مربوط به وضع پناهندگان و پروتکل و اسناد منطقه‌ای ۱۹۶۷ مربوط به آن تأکید می‌ورزد، و از کشورهای که همچنان پذیرا و میزبان شمار کثیری از پناهندگان در داخل سرزمین خود بوده و نیز از دفتر کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد به‌خاطر مساعی جمیله‌ای که در این زمینه مبذول داشته است، قدردانی به‌عمل می‌آورد. کنفرانس همچنین از آژانس امداد سازمان ملل متحد برای اسکان پناهندگان فلسطینی در خاور نزدیک سپاسگزاری می‌کند.

کنفرانس جهانی حقوق بشر تأیید می‌کند که موارد نقض جدی حقوق بشر، از جمله در مناقشات مسلحانه، در عداد عوامل متعدد و پیچیده منتهی به جابجایی مردم به‌شمار می‌رود.

کنفرانس جهانی حقوق بشر اذعان دارد که با عنایت به پیچیدگی‌های بحران جهانی پناهندگان و مفاد منشور ملل متحد، اسناد ذی‌ربط بین‌المللی و همبستگی بین‌المللی و نیز به‌منظور تقسیم بار

مسئولیت حل بحران پناهندگان، پیگیری برنامه جامع توسط جامعه بین‌المللی با همکاری و هماهنگی کشورها و سازمانهای ذی‌ربط، با ملحوظ داشتن رسالت کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد ضروری است. این برنامه باید طرح و تنظیم راهکارهایی برای برخورد با علل و آثار جابجایی پناهندگان و سایر افراد آواره، تقویت آمادگی برای موارد غیرمترقبه و مکانیسم‌های واکنشی، تأمین حمایت و مساعدت مؤثر به پناهندگان با در نظرگرفتن نیازهای خاص زنان و کودکان و نیز نیل به راه‌حل‌های درازمدت، عمدتاً از طریق راه حل اصلح بازگشت محترمانه و امن پناهندگان به کشورهای متبوع خود، از جمله راه‌حل‌هایی از قبیل آنچه که به تصویب همایش‌های بین‌المللی پناهندگان رسیده است را دربر گیرد. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر مسئولیت کشورها، به‌ویژه بر تعهدات کشورهای مبدأ پناهندگان تأکید می‌گذارد.

در پرتو برنامه جامع مزبور، کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت بذل

توجه‌کافی از جمله از طریق سازمان‌های بین‌الدولی و بشردوستانه و یافتن راه‌حلهای دراز مدت نسبت به مسائل مربوط به افراد جابجا شده در داخل کشور خود از جمله بازگشت داوطلبانه و امن و توانبخشی آنها تأکید می‌نهد.

باتوجه به مفاد منشور ملل متحد و اصول حقوق بشردوستانه، کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین بر اهمیت و نیاز به همدردی انسان‌دوستانه نسبت به قربانیان کلیه بلایای طبیعی و نیز فجایع ساخته دست بشر پافشاری می‌نماید.

۲۴. تقویت و حمایت از حقوق بشر افراد وابسته به گروه‌های آسیب‌پذیر، از جمله کارگران مهاجر، ریشه‌کن کردن کلیه اشکال تبعیض علیه آنها، و تحکیم و اجرای مؤثرتر اسناد حقوق بشر موجود از اهمیت درجه اول برخوردار است. کشورها مکلفند تدابیر کافی را در سطح ملی، به‌ویژه در زمینه‌های آموزش و پرورش، بهداشت و تأمین اجتماعی برای تقویت و حمایت از حقوق اشخاص آسیب‌پذیر و تضمین مشارکت افراد ذی‌علاقه به پیدا کردن

راه‌حلی برای مشکلات خود اتخاذ و تسهیل نمایند.

۲۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأیید می‌نماید که فقر و محرومیت‌های شدید اجتماعی مغایر شأن و منزلت انسانی بوده و آگاهی بهتر از عمق فقر و علل آن از جمله عللی که به مشکل توسعه ارتباط دارد، مستلزم برداشتن گام‌های فوری به‌منظور تأمین حقوق بشر برای تنگدست‌ترین افراد و ریشه‌کن ساختن فقر و محرومیت شدید اجتماعی و ارتقاء سطح درجه برخورداری از مواهب پیشرفت اجتماعی می‌باشد. کشورها باید مشارکت افراد تنگدست در روند تصمیم‌گیری در اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند، و تقویت حقوق بشر و کوشش در جهت مبارزه با فقر شدید، را تسهیل نمایند.

۲۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر از پیشرفت حاصله در تدوین اسناد حقوق بشر که روندی پویا و متحول است، استقبال نموده و بر تصویب جهانی عهدنامه‌های حقوق بشر پافشاری می‌کند. کلیه کشورها به الحاق به این اسناد بین‌المللی تشویق

گردیده و از آنها خواسته می‌شود حتی‌الامکان از توسل به قید تحدید تعهد در این معاهدات خودداری ورزند.

۲۷. هرکشور باید اهرمهای قضایی مؤثر را برای رسیدگی به شکایات و یا تخلفات از حقوق بشر پیش‌بینی کند. برای تحقق جامع و عاری از تبعیض حقوق بشر و جریان‌های مردم‌سالاری و توسعه پایدار، وجود يك دستگاہ قضایی فعال، از جمله نهادهای حافظ و مجری قانون و دادستانی‌ها، و به‌ویژه محاکم و کانون وکلای مستقل که با رعایت کامل استانداردهای معمول مندرج در اسناد حقوق بشر بین‌المللی شکل یافته باشند، لازم و گریزناپذیر است. در این چارچوب، بودجه سازمانهای عهده‌دار امر قضا و دادگستری، باید به خوبی تأمین گردیده و سطح بالایی از مساعدتهای فنی و مالی از جانب جامعه بین‌المللی در اختیار آنها گذاشته شود. این وظیفه سازمان ملل متحد است که براساس اولویتهای برنامه‌های ویژه خدمات مشاوره‌ای به‌منظور نیل

کشورهای عضو به يك دادگستري قوي و مستقل استفاده کند.

۲۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر انزجار خود را از نقض گسترده حقوق بشر به ویژه در شکل نسلکشی، «پاکسازی قومی» و تجاوز سازمان یافته به زنان در شرایط جنگی، و کوچ دادن جمعی پناهندگان و بی خانمان کردن مردم، ابراز می دارد، و ضمن محکوم نمودن شدید این گونه رفتارهای فاجعه آمیز بر مجازات عاملان این جرایم و توقف فوری چنین اعمالی تأکید می گذارد.

۲۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر نگرانی عمیق خود را از تداوم نقض حقوق بشر در تمام مناطق جهان و بی اعتنائی به استانداردهای مندرج در اسناد حقوق بشر بین المللی و حقوق بشر دوستانه بین المللی و نیز از عدم دسترسی قربانیان به طرق دادخواهی کافی و مؤثر ابراز می کند.

کنفرانس جهانی حقوق بشر عمیقاً نگران نقض حقوق بشر در جریان مناقشات مسلحانه و لطماتی است که از این رهگذر به جمعیت غیرنظامی، به ویژه زنان، کودکان، سالخوردهگان و معلولان وارد

می‌آید. لذا کنفرانس از کلیه کشورهای و طرفهای مناقشات مسلحانه می‌خواهد که حقوق بشردوستانه بین‌المللی به شرح بدون در کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۴۹ و سایر مقررات و اصول حقوق بین‌الملل، و نیز حداقل استانداردهای حمایت از حقوق بشر را که در عهدنامه‌های بین‌المللی تصریح گردیده، کاملاً به مرحله اجرا گذارند.

کنفرانس جهانی حقوق بشر بر حق قربانیان به دریافت کمک از سازمانهای بشردوستانه به شرح مندرج در کنوانسیونهای ژنو ۱۹۴۹ و سایر اسناد ذی‌ربط حقوق بشردوستانه بین‌المللی تأکید گذاشته و دسترسی بدون دغدغه و به‌موقع به این‌گونه کمکها را درخواست دارد.

۳۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین از این‌که می‌بیند در بخشهایی از جهان تخلفات فاحش و سازمان‌یافته‌ای که بهره‌برداري کامل از حقوق بشر را با موانع اساسی روبرو ساخته همچنان در حال وقوع است، ابراز نگرانی کرده و این اعمال را محکوم می‌نماید. این تخلفات و موانع علاوه‌بر شکنجه و دیگر رفتارها یا

مجازات‌های بی‌رحمانه، غیرانسانی یا ترذیلی، اعدام‌های فوری و خودسرانه، ناپدید شدن‌ها، بازداشت‌های غیرقانونی، کلیه اشکال نژادپرستی، تبعیض نژادی و آپارتاید، اشغال خارجی و سلطه بیگانان، بیگانگی‌ستیزی، فقر، گرسنگی و محرومیت‌های دیگر از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ناشکیبایی مذهبی، تروریسم، تبعیض علیه زنان و عدم حاکمیت قانون را دربر می‌گیرد.

۳۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورها می‌خواهد تا از هرگونه اقدام یکجانبه‌ای که با حقوق بین‌المللی و منشور ملل متحد ناسازگار بوده، روابط تجاری بین کشورها را دچار محذور ساخته و تحقق کامل حقوق بشر مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر و اسناد حقوق بشر بین‌المللی، به‌ویژه حق برخورداری فرد را از یک زندگی با استاندارد کافی برای سلامت و رفاه، از جمله خوراک و مراقبت‌های پزشکی، مسکن و خدمات اجتماعی لازم با مانع روبرو می‌سازد، خودداری ورزند. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأیید

می‌کند که غذا نباید به‌عنوان اهرمی برای وارد کردن فشار سیاسی مورد استفاده قرار گیرد.

۳۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت تضمین جهانی، بیطرفانه بودن و گزینشی نبودن برخورد با مسائل حقوق بشر تأکید می‌گذارد.

۳۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که کشورها، همان‌گونه که در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سایر اسناد حقوق بشر بین‌المللی تصریح گردیده، مکلفند مراقبت به‌عمل آورند که هدف آموزش و پرورش تقویت احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی باشد. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت قرار دادن موضوع حقوق بشر در برنامه‌های آموزشی تأکید نهاده و اجرای آن را از کشورها درخواست می‌کند. آموزش و پرورش باید تفاهم، رواداری، صلح و روابط دوستانه بین ملت‌ها و کلیه گروه‌های نژادی و مذهبی را تقویت و تحکیم بخشیده و توسعه فعالیت‌های سازمان

ملل متحد را در پیگیری این اهداف ترغیب نماید. لذا، آموزش حقوق بشر و توزیع اطلاعات صحیح، اعم از نظری و عملی، نقش مهمی در پیشبرد حقوق بشر و احترام به آن در مورد همه افراد بدون توجه به نژاد، جنسیت، زبان و مذهب ایفا کرده و این خطمشی باید در سیاستهای آموزشی در سطوح ملی و بین‌المللی ملحوظ شود. کنفرانس جهانی حقوق بشر توجه دارد که تنگناهای امکاناتی و کمبودهای سازمانی می‌تواند دستیابی فوری به این اهداف را با مشکل روبرو سازد.

۳۴. به‌منظور کمک به کشورهای متقاضی تلاش‌های مضاعفی باید برای فراهم آوردن شرایط برخورداري هر فرد از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی جهانی صورت پذیرد. از دولتها، سیستم سازمان ملل متحد و نیز دیگر سازمانهای چندجانبه قویاً درخواست می‌شود تا امکانات تخصیص‌یافته به برنامه‌های منتهی به تنظیم و تقویت قوانین داخلی، نهادهای ملی و زیرساختهای مربوطه را که به تحکیم حکومت قانون و مردم‌سالاری، برگزاري

انتخابات، ارتقاء سطح آگاهی‌های حقوق بشر از طریق آموزش، تعلیم و تربیت، مشارکت مردمی و جامعه مدنی می‌انجامد، به‌طور قابل ملاحظه‌ای افزایش دهد.

برنامه‌های خدمات مشاوره‌ای و همکاری فنی زیر نظر مرکز حقوق بشر باید تقویت شده و نیز کاراتر و شفافتر گردد تا بتواند نقش عمده‌ای در بیشتر شدن احترام به حقوق بشر ایفا کند. از کشورهای خواسته می‌شود تا مساعدتهای مالی خود با این برنامه‌ها را از طریق اعطای سهمیه بیشتری از بودجه عادی سازمان ملل متحد و یا از طریق اعانات داوطلبانه خود، بیشتر کنند.

۳۵. اجرای کامل و مؤثر فعالیت‌های سازمان ملل متحد در جهت تقویت و حمایت از حقوق بشر باید اهمیت ممتازی را که منشور ملل متحد برای حقوق بشر قائل شده و آنچه را که فعالیت‌های حقوق بشر سازمان ملل متحد در اجرای رسالت محوله از جانب کشورهای عضو ایجاب می‌کند بازتاب دهد. به این منظور، فعالیت‌های

حقوق بشر ملل متحد باید به‌نحوی فزاینده از منابع و امکانات لازم برخوردار شود. ۳۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر نقش مهم و سازنده نهادهای ملی برای تقویت و حمایت از حقوق بشر، به‌ویژه از حیث جایگاه مشاوره‌ای آنها برای مقامات ذی‌صلاح و نقش آنها در جبران تجاوزهای صورت‌گرفته به حقوق بشر، و توزیع اطلاعات و آموزش مسائل مربوط به حقوق بشر تأکید می‌گذارد.

کنفرانس جهانی حقوق بشر برپایه و تقویت نهادهای ملی را با عنایت به «اصول مربوط به وضعیت نهادهای ملی» و تصدیق حق هرکشور برای گزینش بهترین چارچوب برای پاسخگویی به نیازهای خاص ملی خود، ترغیب می‌کند.

۳۷. ترتیبات منطقه‌ای نقشی اساسی در تقویت و حمایت از حقوق بشر ایفا می‌کند. این ترتیبات باید استانداردهای حقوق بشر جهانی و پشتیبانی از آنها را، به‌گونه مندرج در اسناد حقوق بشر بین‌المللی، تحکیم بخشد. کنفرانس جهانی حقوق بشر ضمن تأیید تلاشهای کنونی برای

تحکیم این ترتیبات و افزایش کارایی آنها، بر اهمیت همکاری با فعالیتهای حقوق بشر ملل متحد پافشاری می‌ورزد.

کنفرانس جهانی حقوق بشر بر ضرورت توجه به امکان فراهم ساختن ترتیبات منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای برای تقویت و حمایت از حقوق بشر در مناطق فاقد این ترتیبات، تأکید می‌کند.

۳۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر نقش مهم سازمانهای غیردولتی را در تقویت کلیه حقوق بشر و فعالیتهای بشردوستانه در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مورد تصدیق قرار می‌دهد، و سهم آنها را در ارتقاء سطح آگاهی مردم از مسائل حقوق بشر، مدیریت تحصیلی، آموزش و پژوهش در این زمینه و تقویت و حمایت از کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی ارج می‌نهد. کنفرانس، ضمن اذعان به اینکه مسؤلیت اول تنظیم استانداردها به‌عده کشورهای قرار دارد، از سهم سازمانهای غیردولتی در این روند قدردانی به‌عمل می‌آورد. در این زمینه، کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت ادامه گفتگو و همکاری بین دولتها

و سازمانهای غیردولتی تأکید می‌گذارد. سازمانهای غیردولتی و اعضای آنها که در زمینه حقوق بشر صمیمانه فعالیت می‌کنند، باید از حقوق و آزادی‌های شناخته شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر و حمایت قوانین داخلی برخوردار باشند. حقوق و آزادی‌های مزبور برخلاف اهداف و اصول ملل متحد قابل اجرا نیست. سازمانهای غیردولتی باید بتوانند در چارچوب قوانین داخلی و اعلامیه جهانی حقوق بشر آزادانه و بدون مزاحمت به فعالیت‌های حقوق بشر خود بپردازند.

۳۹. با تأکید بر اهمیت هدف، اطلاع‌رسانی متعهدانه و بیطرفانه درباره موضوعات حقوق بشر و بشردوستانه، کنفرانس جهانی حقوق بشر، حضور و مشارکت بیشتر رسانه‌های گروهی را با تضمین آزادی و حمایت آنها در چارچوب قوانین داخلی ترغیب می‌کند.

II

الف. تقویت هماهنگی درباره حقوق بشر درون سیستم سازمان ملل متحد

۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر افزایش هماهنگی در جهت پشتیبانی از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را در داخل سیستم سازمان ملل متحد توصیه می‌نماید و برای نیل به این هدف، از کلیه نهادها، مؤسسات و سازمانهای تخصصی ملل متحد که در زمینه حقوق بشر فعالیت دارند مصراً درخواست دارد تا به‌منظور تحکیم، ارتقاء و کاراتر ساختن فعالیت‌های خود و ضرورت احتراز از دوباره‌کاری‌های غیرلازم، با یکدیگر همکاری نمایند. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین به دبیرکل توصیه می‌کند که مقامات عالی‌رتبه نهادها و سازمانهای تخصصی ذی‌ربط سازمان ملل متحد در نشستهای سالانه خود ضمن هماهنگ ساختن فعالیت‌هایشان، اثر سیاستها و خط‌مشی‌های خود را بر برخورداری از کلیه حقوق بشر ارزیابی کنند.

۲. مضافاً کنفرانس جهانی حقوق بشر، از سازمانهای منطقه‌ای و مؤسسات برجسته توسعه و مالی منطقه‌ای و بین‌المللی می‌خواهد تا اثر سیاستها و خط‌مشی‌های خود

را بر برخورداری از کلیه حقوق بشر ارزیابی کنند.

۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر تصدیق می‌کند که سازمانها و مؤسسات و نهادهای تخصصی ذی‌ربط ملل متحد و نیز دیگر سازمانهای بین‌الدولی مربوطه که در زمینه حقوق بشر فعالیت دارند، در چارچوب رسالت خود نقشی حیاتی در ترویج، تصویب و اجرای استانداردهای حقوق بشر ایفا نموده و باید دستاوردهای کنفرانس جهانی حقوق بشر را در حوزه صلاحیت خود مورد توجه قرار دهند.

۴. کنفرانس جهانی حقوق بشر قویاً توصیه می‌کند که تلاش هماهنگی برای ترغیب و تسهیل، تصویب و الحاق و یا جانشینی دولتها به معاهدات و پروتکل‌های حقوق بشر بین‌المللی که با هدف پذیرش جهانی در چارچوب سیستم سازمان ملل متحد به تصویب رسیده‌اند، به عمل آید. دبیرکل با رایزنی با دست‌اندرکاران امور عهدنامه، به‌منظور شناخت موانع و یافتن راههای برطرف کردن آنها نسبت به گشودن باب گفتگو با کشورهایی که هنوز به این‌گونه

عهدنامه‌های حقوق بشری ملحق نشده‌اند، اقدام خواهد کرد.

۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر کشورها را ترغیب می‌کند تا به حداقل رساندن دامنه قیود تحدید تعهد نسبت به اسناد حقوق بشر بین‌المللی را مورد توجه قرار داده، قیود مزبور را با روشنی و دقت هرچه تمام‌تر تنظیم کرده، و اطمینان حاصل کنند که هیچ‌یک از این قیود با موضوع و هدف عهدنامه‌ی ذی‌ربط معارض نبوده و مرتباً آنها را با هدف استرداد مورد بررسی قرار دهند.

۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر با تصدیق ضرورت حفظ هماهنگی با کیفیت بالای استانداردهای بین‌المللی موجود و اجتناب از افزودن بر حجم اسناد حقوق بشر، بر رهنمودهای مربوط به تنظیم اسناد بین‌المللی جدید مندرج در قطعنامه شماره ۴۱/۱۲۰ مورخ ۴ دسامبر ۱۹۸۶ مجمع عمومی تأکید ورزیده و از نهادهای حقوق بشر ملل متحد می‌خواهد تا هنگام مطالعه برای تنظیم استانداردهای بین‌المللی جدید رهنمودهای مزبور را مطمح‌نظر قرار داده،

با ارگانهای تنظیم عهدنامه‌های حقوق بشری در مورد ضرورت تدوین استانداردهای نوین رایزنی، و از دبیرخانه درخواست کند تا مطالعات فنی را در مورد اسناد جدید پیشنهادی به مرحله اجرا گذارد.

۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که در صورت ضرورت مأموران حقوق بشر با هدف توزیع اطلاعات و ارائه آموزش و سایر همکاری‌های فنی در زمینه حقوق بشر به تقاضای کشورهای عضو ذی‌ربط، به دفاتر منطقه‌ای سازمان ملل متحد گسیل شوند.

برای کارکنان اداری بین‌المللی که مأمور خدمت در مسائل حقوق بشر شده‌اند، باید آموزش‌های حقوق بشر ترتیب داده شود.

۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر از انعقاد نشستهای اضطراری کمیسیون حقوق بشر به‌عنوان ابتکاری مثبت استقبال کرده و بر بررسی راه‌های دیگر برخورد با تجاوزات سنگین حقوق بشر توسط سازمانهای ذی‌ربط در سیستم سازمان ملل متحد پافشاری می‌ورزد.

امکانات

۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر با نگرانی از ناهماهنگی فزاینده بین فعالیتهای مرکز حقوق بشر و امکانات انسانی، مالی و غیره موجود برای انجام فعالیتهای مزبور، و با در نظر داشتن امکانات مورد نیاز برای برنامه‌های مهم ملل متحد، از دبیرکل و مجمع عمومی درخواست می‌کند تا نسبت به افزایش قابل توجه امکانات برنامه حقوق بشر از محل بودجه‌های عادی موجود و آینده ملل متحد اقدامات فوری به عمل آورده و برای دستیابی به امکانات بیشتر خارج از بودجه مصوب نیز گام‌های فوری بردارد.

۱۰. در این چارچوب باید سهم فزاینده‌ای از بودجه عادی برای پرداخت هزینه‌ها و کلیه مخارج متحمله توسط مرکز حقوق بشر، از جمله هزینه‌های مربوط به نهادهای حقوق بشر ملل متحد، مستقیماً به این مرکز تخصیص یابد. تأمین بودجه داوطلبانه فعالیتهای همکاری فنی مرکز باید لزوم این افزایش بودجه را تقویت

کند. کنفرانس جهانی حقوق بشر کشورها را به همیاری سخاوتمندانه با صندوق‌های امانی موجود فرامی‌خواند.

۱۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر از دبیرکل و مجمع عمومی تقاضا می‌کند تا با قرار دادن امکانات کافی انسانی، مالی و غیره در اختیار مرکز حقوق بشر، مرکز را به انجام مؤثر، کارآمد و سریع فعالیت‌های خود قادر سازند.

۱۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر باتوجه به ضرورت حصول اطمینان از وجود امکانات انسانی و مالی کافی برای اجرای فعالیت‌های حقوق بشر، حسب مأموریت‌های ارجاعی از نهادهای بین‌الدولی، وفق ماده ۱۰۱ منشور ملل متحد از دبیرکل و کشورهای عضو مصراً درخواست می‌کند تا با هدف متناسب ساختن امکانات تخصیص یافته به دبیرخانه با افزایش مأموریت‌های محوّله، خط‌مشی روشنی اتخاذ نمایند. کنفرانس جهانی حقوق بشر از دبیرکل دعوت می‌کند تا بررسی نماید آیا تعدیل تشریفات مربوط به گردش بودجه برنامه، برای تأمین اجرای به‌موقع و مؤثر

فعالیت‌های حقوق بشر محوله توسط کشورهای عضو ضروری و یا مفید می‌باشد یا خیر.

مرکز حقوق بشر

۱۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر به اهمیت تقویت مرکز حقوق بشر ملل متحد تأکید می‌گذارد.

۱۴. مرکز حقوق بشر باید در هماهنگی ساختن توجه گسترده به حقوق بشر نقش مهمی ایفا کند. نقش محوری مرکز زمانی به بهترین نحو تحقق می‌یابد که بتواند با دیگر نهادها و مؤسسات ملل متحد همکاری نزدیک نماید. نقش هماهنگ‌کننده مرکز حقوق بشر همچنین از تقویت مرکز حقوق بشر نیویورک حکایت می‌کند.

۱۵. مرکز حقوق بشر باید به ابزارهای کافی برای سیستم گزارشگران موردی و کشوری، کارشناسان، گروه‌های کار و نهادهای تنظیم عهدنامه مجهز گردد. پیگیری توصیه‌ها باید برای ملاحظه کمیسیون حقوق بشر از اولویت برخوردار شود.

۱۶. مرکز حقوق بشر باید نقش گسترده‌تری در تقویت و تحکیم حقوق بشر ایفا کند. این نقش از طریق همکاری با کشورهای عضو و توسط برنامه خدمات مشاوره‌ای و همکاری‌های فنی می‌تواند شکل گیرد. به این منظور صندوق‌های داوطلبانه موجود باید توسعه یافته و مدیریت آنها باید کاراتر و هماهنگ‌تر گردد. کلیه فعالیتها باید از مقررات خشک و شفاف مدیریت پروژه پیروی کرده و ارزیابی‌های منظم برنامه و پروژه باید متناوباً صورت پذیرد. به این منظور، نتایج این ارزیابی‌ها و اطلاعات ذی‌ربط دیگر باید منظم‌اً در اختیار گذاشته شود. مرکز به‌ویژه باید حداقل هر سال یکبار نشست‌های اطلاعات را برای شرکت همه کشورهای عضو و سازمانهایی که مستقیماً در این پروژه‌ها و برنامه‌ها فعالیت دارند، برگزار کند.

سازگار کردن و تقویت تشکیلات حقوق بشر ملل

متحد،

از جمله ایجاد کمیساریای عالی حقوق بشر

ملل متحد

۱۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر ضرورت
تداوم سازگارکردن تشکیلات حقوق بشر ملل
متحد را با نیازهای فعلی و آتی به
تقویت و حمایت از حقوق بشر به شرح
منعکس در اعلامیه کنونی و در چارچوب
توسعه‌ای متوازن و پایدار برای همه
مردم، تأیید می‌نماید. به‌ویژه نهادهای
حقوق بشر ملل متحد باید بر هماهنگی،
کارایی و اثرگذاری خود بیفزایند.

۱۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر به
مجمع عمومی توصیه می‌کند در هنگام بررسی
گزارش کنفرانس در نشست چهل و هشتم خود،
در آغاز بررسی مسأله تأسیس کمیساریای
عالی حقوق بشر برای تقویت و حمایت از
کلیه حقوق بشر را در اولویت قرار دهد.

ب. برابری، شأن و شکیبایی

۱. نژادپرستی، تبعیض نژادی، بیگانه ستیزی

و سایر اشکال ناشکیبایی

۱۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر الغاء
نژادپرستی و تبعیض نژادی را، به‌ویژه در
اشکال سازمان یافته آن مثل آپارتاید و
یا ناشی از دیدگاه‌های برتری‌طلبانه و یا

جداسازی نژادی، و یا اشکال و نمودهای معاصر نژادپرستی، در سرلوحه اهداف جامعه بین‌المللی و برنامه جهانی در زمینه حقوق بشر قلمداد می‌کند. نهادها و سازمانهای ملل متحد باید تلاشهای خود را برای اجرای برنامه عملی مرتبط با دهه سوم مبارزه با نژادپرستی و تبعیض نژادی و نیز رسالتهای بعدی مربوطه تشدید و تقویت نمایند. کنفرانس جهانی حقوق بشر از جامعه بین‌المللی قویاً درخواست دارد تا به نحوی سخاوتمندانه به «صندوق امانی برنامه دهه مبارزه با نژادپرستی و تبعیض نژادی» کمک نماید.

۲۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه دولتها می‌خواهد تا برای ریشه‌کن کردن کلیه اشکال و نمودهای نژادپرستی، بیگانه‌ستیزی و یا ناشکیبایی مربوطه، عنداللزوم از طریق تصویب قوانین مناسب، از جمله تدابیر کیفی و تأسیس نهادهای ملی برای مبارزه با این پدیده‌ها، اقدام فوری معمول و سیاستهای جدی اتخاذ نمایند.

۲۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر از
تصمیم کمیسیون حقوق بشر برای تعیین یک
گزارشگر ویژه درباره اشکال نوین
نژادپرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌ستیزی و
ناروادهای مربوطه استقبال می‌کند.
کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین از کلیه
کشورهای عضو «کنوانسیون بین‌المللی لغو
کلیه اشکال تبعیض نژادی» درخواست
می‌نماید تا صدور اعلامیه موضوع ماده ۱۴
کنوانسیون را مطمح نظر قرار دهند.

۲۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر از
کلیه دولتها می‌خواهد که در اجرای
تعهدات بین‌المللی و با عنایت به
نظامهای حقوقی ذی‌ربط خود، تدابیر
شایسته‌ای را برای مبارزه با ناشکیبایی
و خشونت‌های مبتنی بر مذهب و یا
اعتقادات، از جمله رفتارهای تبعیض‌آمیز
علیه زنان و هتک حرمت اماکن مذهبی
معمول داشته و حق هر شخص را برای
برخورداری از آزادی فکر، عقیده، بیان و
مذهب به رسمیت بشناسد. کنفرانس همچنین
از کلیه کشورها برای به اجرا درآوردن
مواد «اعلامیه لغو کلیه اشکال ناروادهای

و تبعيض مبتني بر مذهب و يا اعتقادات»
دعوت به عمل مي آورد.

۲۳. کنفرانس جهاني حقوق بشر تأکيد مي کند که کلیة عاملان و يا اجازه دهندگان اعمال مجرمانه مرتبط با پاک سازي قومي شخصاً از بابت نقض حقوق بشر مسؤول و پاسخگو بوده و جامعة بين المللي بايد از هيچ گونه تلاش ممکن براي به محاکمه کشاندن مسؤولان اين گونه جريم دريغ نوزد.

۲۴. کنفرانس جهاني حقوق بشر از کلیة کشورها مي خواهد تا کلية تدابير فوري را، منفرداً و مجتمعاً براي مبارزه با پاکسازي قومي و پايان بخشيدن سريع به آن معمول دارد. قربانيان جنایات هولناك پاکسازي قومي حق دارند از جبران هاي قانوني مناسب و مؤثر برخوردار شوند.

۲. اشخاص وابسته به اقليتهاي ملي يا قومي، مذهبي و زباني

۲۵. کنفرانس جهاني حقوق بشر از کميسيون حقوق بشر مي خواهد که راهها و

ساز و کارهای تقویت و حمایت مؤثر از حقوق اشخاص وابسته به اقلیت‌های مذکور در اعلامیه حقوق اشخاص وابسته به اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی را مورد بررسی قرار دهد. در این چارچوب، کنفرانس جهانی حقوق بشر از مرکز حقوق بشر درخواست می‌کند تا به تقاضای دولتهای ذی‌ربط و به‌عنوان بخشی از برنامه خدمات مشاوره‌ای و مساعدت فنی خود، و به منظور کمک در رفع بحرانهای موجود و یا وضعیت‌های بالقوه‌ای که اقلیتها را شامل می‌شود، آگاهی‌های تخصصی درخصوص مسائل اقلیتها و حقوق بشر و نیز پیشگیری و حل و فصل اختلافات در اختیار قرار دهد.

۲۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورها و جامعه بین‌المللی مصراً درخواست می‌کند تا حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی و یا قومی، مذهبی و زبانی را در چارچوب اعلامیه حقوق اشخاص وابسته به اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی تقویت و حمایت نماید.

۲۷. تدابیر قابل اتخاذ، در صورت اقتضاء، باید تسهیل مشارکت کامل اقلیتها را در کلیه جنبه‌های زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، مذهبی و فرهنگی و نیز پیشرفت و توسعه اقتصادی کشور خود دربرگیرد.

اقوام بومی

۲۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر از گروه کار جمعیت‌های بومی کمبسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت اقلیتها می‌خواهد تا تهیه پیشنهادها و پیشنویس اعلامیه مربوط به حقوق اقوام بومی را در اجلاس یازدهم خود به پایان رساند.

۲۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که کمیسیون حقوق بشر تجدید و به روز کردن مأموریت محوله به گروه کار جمعیت‌های بومی را به محض تکمیل تهیه پیشنهادها و پیشنویس اعلامیه مربوط به حقوق اقوام بومی، در دستور کار خود قرار دهد.

۳۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین توصیه می‌کند که خدمات مشاوره‌ای و

برنامه‌های مساعدت فنی در چارچوب سیستم ملل متحد به‌نحو مطلوبی پاسخگویی درخواست‌های کمک کشورها بوده و فواید مستقیم آن عاید اقوام بومی خواهد شد. به‌علاوه، کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که در چارچوب کلی برنامه تقویت فعالیت‌های مرکز به شرح پیش‌بینی شده در این سند، امکانات کافی انسانی و مالی در اختیار مرکز حقوق بشر گذاشته شود.

۳۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورها می‌خواهد تا مشارکت کامل و آزاد اقوام بومی را در کلیه جنبه‌های فعالیت اجتماعی، به‌ویژه در مسائل واجد اهمیت برای خودشان تأمین و تضمین کنند.

۳۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که مجمع عمومی سازمان ملل متحد ژانویه ۱۹۹۴ را به‌عنوان آغاز دهه بین‌المللی اقوام بومی جهت برگزاري برنامه‌های عملی که با همکاری خود این اقوام درباره آنها تصمیم‌گیری خواهد شد، اعلام نماید. برای این منظور يك صندوق امانی داوطلبانه افتتاح خواهد شد. در چارچوب این دهه، برپایی مجمع دائمی

اقوام بومي در سيستم سازمان ملل متحد
مورد بررسي قرار خواهد گرفت.

کارگرهاي مهاجر

۳۳. کنفرانس جهاني حقوق بشر از
کلیه کشورها ميخواهد تا حمايت از حقوق
بشر کلیه کارگرهاي مهاجر و خانواده هاي
ایشان را تضمین کنند.

۳۴. کنفرانس جهاني حقوق بشر توجه
دارد که ایجاد شرایط تأمین هماهنگي و
سازگاري بیشتر بين کارگران مهاجر و
بقیه مردم کشور محل اقامت آنها از
اهمیت ویژه اي برخوردار است.

۳۵. کنفرانس جهاني حقوق بشر از
کشورها دعوت ميکند تا امکان امضا و
تصویب کنوانسیون بين المللي حقوق کلیه
کارگران مهاجر و اعضاي خانواده هاي
ایشان را در اسرع وقت ممکن مورد توجه
قرار دهند.

۳. وضعیت برابر و حقوق بشر زنان

۳۶. کنفرانس جهاني حقوق بشر بر
برخورداري کامل و برابر زنان از کلیه

حقوق بشر، و در اولویت قرارگرفتن این هدف در برنامه دولتها و سازمان ملل متحد تأکید می‌ورزد. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین بر اهمیت جذب و مشارکت کامل زنان به عنوان کارگزاران و نیز منتفعان روند توسعه پافشاری کرده و بر اهداف مصوب در برنامه جامع عملی برای زنان جهت نیل به پیشرفت پایدار و منصفانه به شرح منعکس در اعلامیه «ریو» درباره محیطزیست و توسعه و فصل ۲۴ دستور جلسه ۲۱، مصوب کنفرانس ملل متحد درباره محیطزیست و توسعه (ریودوژانیرو، برزیل، ۳ تا ۱۴ ژوئن ۱۹۹۲) تأکید می‌ورزد.

۳۷. وضعیت برابر و حقوق بشر زنان باید در رأس فعالیت‌های محوری ملل متحد گذاشته شود. این مسائل باید توسط کلیه نهادها و ساز و کارهای ملل متحد به نحو منظم و قانونمندی تعقیب گردد. به‌ویژه، لازم است برای افزایش هماهنگی و حرکت درجهت یک‌سازی اهداف و آرمان‌های کمیسیون وضعیت زنان، کمیسیون حقوق بشر، کمیته لغو تبعیض علیه زنان، صندوق توسعه زنان ملل متحد، برنامه توسعه ملل

متحد و مؤسسات ديگر ملل متحد، گامهاي برداشته شود. در اين رابطه، بايد همکاري و هماهنگي بين مرکز حقوق بشر و واحد ترقي زنان تقويت گردد.

۳۸. به ويژه، کنفرانس جهاني حقوق بشر بر اهميت فعاليت در جهت ريشه کن کردن خشونت عليه زنان در جامعه و نيز در زندگي خصوصي، لغو هرگونه آزار جنسي، بهره کشي و قاچاق زنان و دختران، از بين بردن نابرابري هاي جنسي در امر دادگستري و امحاء هرگونه برخورد بين حقوق زنان و آثار زيانبار پاره اي رفتارهاي سنتي و يا عرفي، تعصبات فرهنگي و زياده روي هاي مذهبي تاکيد مي نهد. کنفرانس جهاني حقوق بشر از مجمع عمومي درخواست مي کند تا پيشنويس اعلاميه خشونت عليه زنان را به تصويب رسانده و از کشورها مؤکداً مي خواهد تا مطابق مواد اعلاميه مزبور با کاربرد خشونت عليه زنان مبارزه کند. تجاوز به حقوق بشر زنان در هنگامه مناقشات مسلحانه، نقض اصول بنيادين حقوق بشر بين المللي و حقوق بشردوستانه به شمار مي رود. کليه تجاوزات از اين

دست، به ویژه قتل، تجاوز سازمان یافته، بردگی جنسی، و بارداری اجباری، واکنشی بسیار مناسب را می‌طلبد.

۳۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر الغاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان اعم از آشکار و پنهان پافشاری می‌کند، سازمان ملل متحد باید رسیدن به هدف تصویب گسترده کنوانسیون مربوط به امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان تا سال ۲۰۰۰ توسط کلیه کشورها را ترغیب و تشویق کند. برای برخورد با الحاق قیود فراوان تحدید تعهد به کنوانسیون باید طرق و ابزارهایی تعبیه و پیش‌بینی گردد. از آن جمله، کمیته لغو تبعیض علیه زنان باید به بررسی خود در زمینه قیود تحدید تعهد به کنوانسیون ادامه دهد. از کشورها قویاً درخواست می‌گردد تا قیود تحدید تعهدی را که با موضوع و هدف کنوانسیون ناسازگار بوده و یا به نوعی با حقوق معاهدات بین‌المللی مغایر می‌باشند، مسترد دارند.

۴۰. نهادهای ناظر عهدنامه باید اطلاعات لازم را منتشر نموده تا زنان

بتوانند در تلاش برای برخورداری کامل و برابر از حقوق بشر و عدم تبعیض، از روشهای اجرایی موجود استفاده بهینه‌تری به عمل آورند. همچنین به منظور اجرای مؤثرتر تعهد به برابری و حقوق بشر زنان آیین کارهای جدیدی نیز باید اتخاذ گردد. کمیسیون وضعیت زنان و کمیته لغو تبعیض علیه زنان باید بی‌درنگ امکان برقراری حق دادخواهی از طریق تهیه پروتکلی اختیاری به کنوانسیون امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان را مورد بررسی قرار دهد. کنفرانس جهانی حقوق بشر از تصمیم کمیسیون حقوق بشر برای در دستور کار قرار دادن تعیین گزارشگر ویژه درباره خشونت علیه زنان در پنجاهمین نشست خود استقبال می‌کند.

۴۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر اهمیت برخورداری زنان از بالاترین استاندارد بهداشت تن و روان در سرتاسر طول عمر خود را مورد تصدیق قرار می‌دهد. در چارچوب کنفرانس جهانی حقوق زنان و کنوانسیون امحاء کلیه اشکال تبعیض علیه زنان، و نیز اعلامیه تهران مورخ ۱۹۶۸،

کنفرانس جهانی حقوق بشر بر مبنای برابری بین زن و مرد، بر حق زنان به مراقبت‌های بهداشتی کافی و در دسترس و حداکثر خدمات تنظیم خانواده و نیز دسترسی برابر به امکانات تحصیلی در کلیه سطوح تأکید می‌ورزد.

۴۲. نهادهای ناظر عهدنامه باید وضعیت و حقوق بشر زنان را با استفاده از داده‌های مربوط به جنسیت در رایزنی‌ها و یافته‌های خود بگنجانند. کشورها باید در گزارش‌های خود به نهادهای ناظر عهدنامه به ارائه اطلاعات مربوط به وضع قانونی و واقعی زنان تشویق شوند. کنفرانس جهانی حقوق بشر با خشنودی یادآور می‌شود که کمیسیون حقوق بشر در نشست چهل و نهم خود، قطعنامه ۱۹۹۳/۴۶ مورخ ۸ مارس ۱۹۹۳ را به تصویب رسانده و خاطرنشان ساخته که گزارشگران و گروه‌های کار در زمینه حقوق بشر نیز باید به انجام این کار ترغیب گردند. واحد ترقی زنان نیز باید با همکاری نهادهای دیگر ملل متحد، به‌ویژه مرکز حقوق بشر اقداماتی را به‌منظور حصول اطمینان از

برخورد منظم فعاليتهاي حقوق بشر ملل متحد با موارد نقض حقوق بشر زنان، از جمله سوء استفاده هاي جنسي معمول دارد. برنامه هاي آموزشي براي کارکنان حقوق بشر ملل متحد و امدادهاي بشردوستانه جهت کمک به آنها براي شناخت و برخورد با موارد سوء استفاده از حقوق بشر ويژه زنان و ايفاي وظايف خود بدون تعصبات ناشي از جنسيت بايد تشويق گردد.

۴۳. کنفرانس جهاني حقوق بشر از دولتها و سازمانهاي منطقه اي و بين المللي ميخواهد تا راهيابي زنان را به رده هاي مديريتي و مشارکت بيشتر آنها را در روند تصميمگيري تسهيل و برداشتن گامهاي بيشتري را در داخل دبیرخانه ملل متحد براي انتصاب و ترفيع کارکنان زن مطابق منشور ملل متحد تشويق نمايد. کنفرانس همچنين از ديگر مؤسسات اصلي و فرعي سازمان ملل متحد ميخواهد تا مشارکت زنان را با رعايت شرايط برابر ترغيب کنند.

۴۴. کنفرانس جهاني حقوق بشر از برگزاري کنفرانس جهاني زنان در پکن در

سال ۱۹۹۵ استقبال و تأکید می‌نماید که حقوق بشر زنان باید بخش مهمی از رایزنی‌های این کنفرانس را با رعایت اولویت مباحث برابری، توسعه و صلح در کنفرانس جهانی زنان تشکیل دهد.

۴. حقوق کودک

۴۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اصل «اولویت کودکان» تأکید ورزیده و در این ارتباط بر اهمیت تلاش‌های اساسی منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌ویژه مساعی صندوق سازمان کودکان ملل متحد برای نهادینه کردن احترام به حقوق کودک برای ادامه حیات، حضانت، رشد و مشارکت پافشاری می‌نماید.

۴۶. برای نیل به تصویب جهانی کنوانسیون حقوق کودک تا ۱۹۹۵ و امضای گسترده اعلامیه جهانی ادامه حیات، حضانت و رشد کودکان و برنامه عملی مصوب اجلاس جهانی کودکان، و نیز اجرای مؤثر آنها، تدابیر مقتضی باید اتخاذ گردد. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورهای می‌خواهد تا قیود تحدید تعهدی را که با

موضوع و هدف کنوانسیون حقوق کودک و یا با حقوق معاهدات بین‌المللی مغایر می‌باشد، مسترد نمایند.

۴۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه ملتها می‌خواهد تا با استفاده از همکاری‌های بین‌المللی تدابیری را در حد اعلاي امکانات خود برای نیل به اهداف برنامه عملی اجلاس جهانی اتخاذ کنند. کنفرانس از کشورها درخواست می‌کند تا کنوانسیون حقوق کودک را در برنامه‌های عملی ملی خود بگنجانند. با به‌کارگیری برنامه عملی ملی و کوشش‌های بین‌المللی باید به تقلیل آمار مرگ و میر نوزادان و کودکان، کاهش سوءتغذیه و نرخ بیسوادی و تأمین آب آشامیدنی بهداشتی و تحصیلات ابتدایی، اولویت ویژه‌ای داده شود. برنامه‌های عملی ملی حسب ضرورت باید با هدف مبارزه با بحران‌های ویرانگر ناشی از مصائب طبیعی و مناقشات مسلحانه و نیز مشکل حاد کودکان محروم و گرفتار فقر شدید تنظیم گردد.

۴۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه کشورها می‌خواهد تا با برخورداری

از همکاری‌های بین‌المللی به رفع مشکل حاد کودکان مبتلا به شرایط فوق‌العاده سخت اهتمام ورزند. با بهره‌کشی و سوءاستفاده از کودکان باید به نحو فعالی، از جمله از طریق برخورد با علل و ریشه‌های آن، مبارزه گردد. در این میان ضرورت دارد برای جلوگیری از کشتن نوزادان دختر، کار اجباری کودکان، فروش کودکان و اعضای بدن آنها، روسپیگری کودکان، تهیه عکسهای مستهجن از کودکان و نیز سایر اشکال سوءاستفاده جنسی از کودک تدابیر مؤثری اتخاذ گردد.

۴۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه تدابیر متخذه توسط سازمان ملل متحد و سازمانهای تخصصی آن در جهت تضمین حمایت و ارتقاء مؤثر حقوق بشر دختربچه‌ها، حمایت به عمل می‌آورد. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورها می‌خواهد تا قوانین و مقررات و آداب و رسومی را که به تبعیض و لطمه به دختربچه‌ها منتهی می‌گردد، لغو و نسخ نمایند.

۵۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر از پیشنهاد انجام مطالعه‌ای درخصوص شیوه‌های بهبود حمایت از کودکان در زمان درگیری‌های مسلحانه تحت نظر دبیرکل قویاً حمایت می‌کند. برای پشتیبانی و کمک‌رسانی بهتر به کودکان در مناطق جنگی اجرای ملاک‌های انسان‌دوستانه و اتخاذ تدابیر شایسته ضروری است. این تدابیر حمایت از کودکان در برابر کاربرد مطلق کلیه جنگ افزارها، به‌ویژه مین‌های ضد نفر را دربر می‌گیرد. ضرورت رسیدگی‌های بعدی و توانبخشی به کودکان آسیب‌دیده از جنگ باید فوراً مورد توجه قرار گیرد. کنفرانس از کمیته حقوق کودک می‌خواهد تا موضوع افزایش حداقل سن استخدام در نیروهای نظامی را مورد مطالعه قرار دهد.

۵۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که مسائل مربوط به حقوق بشر و وضع کودکان منظم‌اً توسط کلیه سازمانها و بازوهای ذی‌ربط سیستم سازمان ملل متحد و نیز از جانب نهادهای نظارتی سازمانهای

تخصصی در چارچوب مسؤلیت‌های خود مورد بازبینی و نظارت واقع شوند.

۵۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر به نقش مهمی که سازمان‌های غیردولتی در اجرای مؤثر کلیه اسناد حقوق بشر و به‌ویژه کنوانسیون حقوق کودک ایفا کرده‌اند، اذعان می‌نماید.

۵۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که به‌ویژه با عنایت به استقبال بی‌سابقه‌ای که در جهت تصویب کنوانسیون و تسلیم بعدی گزارش‌های ملی به‌عمل آمده است، به کمیته حقوق کودک، با همکاری مرکز حقوق بشر، این توانایی داده شود تا سریعاً و به نحو مؤثر به مسؤلیت خود عمل نماید.

۵. آزادی از شکنجه

۵۴. کنفرانس جهانی حقوق بشر از تصویب کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات‌های بیرحمانه، غیرانسانی یا ترذیلی توسط بسیاری از

کشورهای عضو استقبال نموده و دیگر کشورهای عضو را به تصویب سریع آن فرا می‌خواند.

۵۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که شکنجه یکی از کریه‌ترین جلوه‌های بی‌حرمتی به منزلت انسانی است که نابودی شأن و لطمه به توانایی شکنجه شدگان را برای ادامه زندگی و فعالیت‌های خود در پی خواهد داشت.

۵۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر تصدیق می‌نماید که طبق قوانین حقوق بشر و حقوق بشردوستانه بین‌المللی، آزادی از شکنجه از جمله حقوقی است که باید تحت هرگونه شرایطی، از جمله در مواقع ناآرامی‌های داخلی و یا بین‌المللی و یا مناقشات مسلحانه محترم شناخته شود.

۵۷. لذا کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه کشورهای می‌خواهد تا فوراً به توسل به شکنجه خاتمه داده و با اجرای کامل اعلامیه جهانی حقوق بشر و نیز کنوانسیون‌های مربوطه و در صورت نیاز تقویت ساز و کارهای موجود، این مفسده را برای همیشه ریشه‌کن سازند. کنفرانس

جهاني حقوق بشر از كلية كشورها مي‌خواهد تا با گزارشگر ويژه مسأله شکنجه در اجراي مسؤوليت وي همكاري نمايند.

۵۸. به‌منظور تضمين احترام جهاني و اجراي مؤثر اصول اخلاق پزشكي مربوط به نقش كاركنان بهداشتي، به‌ويژه پزشكان، لازم است كه به حمايت از زندانيان و بازداشتدگان در برابر شکنجه و ديگر رفتارها يا مجازاتهاي بي‌رحمانه، غيرانساني يا ترذيلي مصوب مجمع عمومي ملل متحد، توجه خاص معطوف گردد.

۵۹. كنفرانس جهاني حقوق بشر بر اهميت اقدامات بيشتري در چارچوب ملل متحد به‌منظور ياري رساني به قربانيان شکنجه و تأمين جبرانه‌هاي مؤثرتر براي توانبخشي جسماني، رواني و اجتماعي ايشان تأكيد مي‌ورزد. در اين ميان بايد به فراهم ساختن امكانات لازم براي نيل به اين هدف، از جمله از طريق اعطاي كمكهاي اضافي به صندوق داوطلبانۀ ملل متحد براي قربانيان شکنجه اولويت خاص داده شود.

۶۰. کشورها باید قوانینی را که برای عاملان تجاوزات سنگین به حقوق بشر مثل شکنجه مصونیت قائل شده، ملغی ساخته و با تعقیب اینگونه جرایم زمینه مستحکمی برای حکومت قانون فراهم سازند.

۶۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که تلاش‌های معطوف به ریشه‌کن کردن شکنجه باید در وهله نخست بر جنبه بازدارندگی آن متمرکز گردد. لذا تصویب فوری پروتکل اختیاری برای انضمام به کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات‌های بیرحمانه، غیرانسانی یا ترذیلی را به‌منظور برقراری یک سیستم نظارتی بازدارنده برای انجام بازدیدهای منظم از بازداشتگاه‌ها درخواست می‌کند.

ناپدید شدن‌های اجباری

۶۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر، با استقبال از تصویب اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن اجباری توسط مجمع عمومی، از کلیه کشورها می‌خواهد تا تدابیر مؤثر تقنینی، اداری، قضایی و غیره را به‌منظور جلوگیری، پایان بخشیدن

و مجازات اعمال منتهی به ناپدید شدن اجباری افراد اتخاذ کنند. کنفرانس جهانی حقوق بشر تصدیق می‌کند که کلیه کشورهای تحت هرگونه شرایط مکلفند که هرگاه شواهد و قراین بر وقوع يك مورد ناپدید شدن اجباری در سرزمین متبوع آنها دلالت کند، به انجام تحقیقات مبادرت ورزیده و در صورت ثبوت ادعاها مرتکبان آن را تحت تعقیب قرار دهند.

۶. حقوق اشخاص معلول

۶۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌کند که کلیه حقوق بشر و آزادی‌های اساسی جنبه عام و مطلق داشته و لذا بدون هیچ‌گونه قید و شرطی اشخاص دارای معلولیت را دربر می‌گیرد. همه افراد برابر به دنیا می‌آیند و از حقوق مساوی حیات و رفاه، تحصیلات و کار، زندگی مستقل و مشارکت فعال در کلیه جنبه‌های زندگی اجتماعی برخوردارند. لذا هرگونه تبعیض مستقیم و یا دیگر رفتارهای تبعیض‌آمیز منفی درمورد شخص معلول نقض حقوق او، اعم از زن و مرد، به‌شمار

می‌رود. کنفرانس جهانی حقوق بشر از دولت‌ها می‌خواهد که در صورت ضرورت برای تأمین دسترسی معلولان به حقوق یاد شده و نیز سایر حقوق، به تصویب و یا اصلاح قوانین موجود اهتمام ورزند.

۶۴. همه‌جا مکان افراد معلول است، و این افراد باید بتوانند از طریق حذف کلیه موانع تحمیلی، اعم از موانع فیزیکی، مالی، اجتماعی و یا روانی که مشارکت کامل آنها را در اجتماع منع و یا محدود می‌کند، از فرصتی برابر بهره‌مند شوند.

۶۵. با یادآوری برنامه عملی جهانی مربوط به معلولان مصوب اجلاس سی و هفتم مجمع عمومی، کنفرانس جهانی حقوق بشر از مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی می‌خواهد پیشنویس مقررات استاندارد ناظر به برابری فرصت‌ها برای معلولان را در نشست‌های خود در سال ۱۹۹۳ به تصویب رسانند.

ج. همکاری، توسعه و تقویت حقوق بشر

۶۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که به اقدامات ملی و بین‌المللی در جهت تشویق و نهادینه ساختن مردم‌سالاری، توسعه و حقوق بشر اولویت داده شود.

۶۷. به تدابیر و اقدامات معطوف به تقویت و تحکیم نهادهای حقوق بشر، تعمیق جامعه مدنی کثرت‌گرا و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر، باید اهمیت ویژه داده شود. در این چارچوب، ادامه همکاری در پاسخ به تقاضای دولتها برای انجام انتخابات آزاد و عادلانه، از جمله همکاری در جنبه‌های حقوق بشری انتخابات و اطلاع‌رسانی عمومی درباره آن، از اهمیت خاص برخوردار است. کمک به تحکیم حکومت قانون، تقویت آزادی بیان و اجرای عدالت و تسهیل مشارکت واقعی و مؤثر مردم در روندهای تصمیم‌گیری نیز به همان اندازه اهمیت دارد.

۶۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر ضرورت اجرای خدمات مشاوره‌ای مؤثر و همکاری‌های فنی توسط مرکز حقوق بشر تأکید می‌گذارد. مرکز باید حسب درخواست

در برخی از مسائل خاص حقوق بشر از جمله برای تنظیم گزارش‌های موضوع معاهدات حقوق بشر و نیز اجرای برنامه عملی جامع و منسجم برای تقویت و حمایت حقوق بشر، به کشورها کمک نماید. تقویت نهادهای حقوق بشر و مردم‌سالاری، حمایت حقوقی از حقوق بشر، آموزش کارکنان و سایرین، برنامه‌های تحصیلی گسترده و اطلاعات عمومی با هدف تعمیق احترام به حقوق بشر باید همگی به‌عنوان بخشی از این برنامه‌ها ارائه گردد.

۶۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر قویاً توصیه می‌کند که به‌منظور کمک به کشورها در امر ساخت و تحکیم ساز و کارهای کافی ملی اثرگذار بر رعایت کامل حقوق بشر و تأمین حکومت قانون، برنامه جامع در داخل سیستم سازمان ملل متحد پی‌ریزی گردد. این برنامه با هماهنگی مرکز حقوق بشر باید بتواند به درخواست دولتهای ذی‌علاقه، کمکهای فنی و مالی مناسب را برای اصلاح تأسیسات کیفری و اصلاحی، تعلیم و آموزش حقوقدانان، قضات و نیروهای امنیتی فعال در حوزه حقوق بشر

و محدوده‌های دیگر فعالیتی مربوط به حسن اجرای قانون در اختیار پروژه‌های ملی قرار دهد. برنامه مزبور باید در اجرای برنامه‌های عملی برای تقویت و حمایت از حقوق بشر به کشورها مساعدت نماید.

۷۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر از دبیرکل سازمان ملل متحد درخواست می‌کند تا پیشنهادهاى دربرگیرنده جایگزین‌های تأسیس، ساخت، تغییرات عملیاتی و تأمین مالی برنامه پیشنهاد شده را به مجمع عمومی سازمان ملل متحد ارائه دهد.

۷۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که هر کشور مطلوبیت تنظیم یک برنامه عملی ملی را که طی آن اقدامات منتهی به تقویت و تحکیم حقوق بشر احصا شده است، مورد توجه قرار دهد.

۷۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر تأکید می‌نماید که حق عام و غیرقابل واگذاری به توسعه، به‌گونه‌ی مصرح در اعلامیه مربوط به حق توسعه، باید اجرا و محقق گردد. در این خصوص، کنفرانس جهانی حقوق بشر از تعیین یک گروه کار موضوعی توسط کمیسیون حقوق بشر در ارتباط با حق

توسعه استقبال و تأکید می‌نماید که گروه کار با رایزنی و همکاری دیگر نهادها و کارگزاران سیستم سازمان ملل متحد، بی‌درنگ به منظور بررسی سریع مجمع عمومی سازمان ملل متحد، به تنظیم تدابیر جامع و مؤثری به منظور برداشتن موانع اجرا و تحقق اعلامیه حق توسعه و توصیه راهها و ابزارهای شایسته در جهت تحقق حق توسعه توسط کلیه کشورها اهتمام ورزد.

۷۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که برای سازمانهای غیردولتی و مردمی فعال در توسعه و یا حقوق بشر امکان ایفای نقشی اساسی در سطوح ملی و بین‌المللی برای بحث، فعالیت و اجرای حق توسعه، با همکاری دولتها، در کلیه جنبه‌های ذی‌ربط همکاری توسعه فراهم شود.

۷۴. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه دولتها، سازمانها و نهادهای ذی‌صلاح درخواست می‌کند تا امکانات تخصیص‌یافته برای ساخت نظامات حقوقی توانا به حمایت از حقوق بشر و نیز بنیادهای ملی فعال در این زمینه را به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش دهند. نقش‌پردازان عرصه همکاری

توسعه باید ارتباط متقابل بین توسعه، مردم‌سالاری و حقوق بشر را مطرح نظر داشته باشند. همکاری باید بر پایه گفتگو و شفافیت استوار باشد. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین کشورها را به برپایی برنامه‌های جامع، از جمله بانکهای اطلاعاتی و تربیت کارکنان دارای تخصص در زمینه تقویت حکومت قانون و نهادهای مردم‌سالار فرا می‌خواند.

۷۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر کمیسیون حقوق بشر را، با همکاری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به ادامه بررسی پروتکل‌های اختیاری منضم به میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تشویق می‌کند.

۷۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که به‌منظور تقویت و یا برپایی ترتیبات منطقه‌ای برای تعمیق و حمایت حقوق بشر تحت برنامه‌های خدمات مشاوره‌ای و کمک فنی مرکز حقوق بشر، امکانات بیشتری در اختیار قرار گیرد. کشورها ترغیب می‌گردند تا برای اهدافی چون تأسیس کارگاه‌های منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای،

سمینارها و مبادله اطلاعات با هدف تحکیم ترتیبات منطقه‌ای برای تقویت و حمایت حقوق بشر مطابق با استانداردهای فراگیر حقوق بشر به شرح منعکس در اسناد حقوق بشر بین‌المللی استمداد کنند.

۷۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه اقدامات ملل متحد و سازمانهای تخصصی ذی‌ربط آن در جهت تضمین تقویت و حمایت مؤثر حقوق اتحادیه‌های تجاری، به شرح مصرّح در میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و دیگر اسناد بین‌المللی ذی‌ربط پشتیبانی و کلیه کشورها را به رعایت کامل تعهدات بین‌المللی خود در این زمینه دعوت می‌کند.

د. آموزش حقوق بشر

۷۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر آموزش حقوق بشر، تعلیمات و اطلاعات عمومی را برای تقویت و تحقق روابط ثابت و هماهنگ بین جوامع و نیز تعمیق درک متقابل از شکیبایی و صلح ضروری می‌داند.

۷۹. کشورها باید برای ریشه‌کن کردن بیسوادی تلاش نموده و آموزش و پرورش را به‌سوی رشد کامل شخصیت انسانی و تحکیم احترام به حقوق بشر و آزادی‌های اساسی سوق دهند. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کلیه کشورها و سازمانها می‌خواهد تا موضوعات حقوق بشر، حقوق بشردوستانه، مردم‌سالاری و حکومت قانون را به عنوان واحد درسی در برنامه‌های آموزشی کلیه مؤسسات علمی خود به‌صورت جلسات رسمی و غیررسمی بگنجانند.

۸۰. آموزش حقوق بشر باید مباحثی چون صلح، مردم‌سالاری، توسعه و عدالت اجتماعی را به شرح منعکس در اسناد بین‌المللی و منطقه‌ای حقوق بشر، به‌منظور نیل به درک و آگاهی مشترک و تعمیق التزام جهانی به حقوق بشر، دربرگیرد.

۸۱. باتوجه به برنامه عملی جهانی درباره آموزش حقوق بشر و مردم‌سالاری مصوب مارس ۱۹۹۳ توسط کنگره بین‌المللی آموزش حقوق بشر و مردم‌سالاری سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد و دیگر اسناد حقوق بشر، کنفرانس جهانی حقوق

بشر توصیه می‌کند که کشورها برنامه‌ها و سیاست‌های مشخصی را برای تضمین گسترش آموزش حقوق بشر و توزیع اطلاعات عمومی، با عنایت ویژه به نیازهای حقوق بشری زنان، پیش‌بینی و اتخاذ نمایند.

۸۲. دولتها با مساعدت سازمانهای بین‌الدولی، نهادهای ملی و سازمانهای غیردولتی باید به افزایش آگاهی‌ها در زمینه حقوق بشر و شکیبایی متقابل اهتمام جدی ورزند. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت تعمیق جنبش اطلاعات عمومی در مورد حقوق بشر که توسط ملل متحد انجام شده است، تأکید می‌گذارد. دولتها باید رأساً به آموزش حقوق بشر پرداخته و از انجام چنین آموزش‌هایی پشتیبانی و توزیع مؤثر اطلاعات عمومی در حیطه حقوق بشر را تصدی کنند. خدمات مشاوره‌ای و برنامه‌های کم‌کهای فنی سیستم سازمان ملل متحد باید بتوانند بی‌درنگ به درخواستهای کشورها برای فعالیتهای علمی و آموزشی در عرصه حقوق بشر و نیز تعلیمات ویژه درخصوص استانداردهای مشروحه در اسناد حقوق بشر بین‌المللی و

حقوق بشردوستانه و کاربرد آنها به گروه‌های خاص مثل نیروهای نظامی، مجریان قانون، پلیس و دست‌اندرکاران حرفه‌ی پزشکی پاسخگو باشند. به‌منظور تقویت، ترغیب و تمرکز بر این‌گونه فعالیت‌های آموزشی اعلام دهه آموزش حقوق بشر ملل متحد باید مورد توجه قرار گیرد.

ه. روش‌های اجرایی و نظارتی

۸۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر از دولت‌ها می‌خواهد تا استانداردهای مشروحه در اسناد حقوق بشر بین‌المللی را در قوانین داخلی خود بگنجانند و تشکیلات، نهادها و مؤسسات ملی دست‌اندرکار در امر تعمیق و صیانت از حقوق بشر را تقویت کنند.

۸۴. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌نماید که فعالیت‌ها و برنامه‌های سازمان ملل متحد برای پاسخگویی به استمداد کشورهای که خواستار راه‌اندازی و یا توسعه بنیادهای ملی خود برای تعمیق و صیانت از حقوق بشر می‌باشند، تشدید و تقویت گردد.

۸۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر همچنین تعمیق همکاری بین نهادهای ملی برای تحکیم و صیانت از حقوق بشر را، به‌ویژه از طریق تبادل اطلاعات و تجربیات و نیز همکاری با سازمانهای منطقه‌ای و ملل متحد ترغیب می‌نماید.

۸۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر در این ارتباط قویاً توصیه می‌کند که نمایندگان نهادهای ملی برای تحکیم و صیانت از حقوق بشر نشستهای ادواری خود را تحت نظارت مرکز حقوق بشر به‌منظور بررسی راهها و ابزارهای بهبود ساز و کارها و مبادله تجربیات برگزار نمایند.

۸۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر به نهادهای عهدنامه حقوق بشر، جلسات مدیران نهادهای عهدنامه و نشستهای کشورهای عضو توصیه می‌کند که به اقدامات خود در جهت هماهنگی الزامات و رهنمودهای تهیه و تنظیم گزارشهای دولت تحت کنوانسیونهای حقوق بشر مربوطه تداوم بخشیده و این پیشنهاد را که تسلیم گزارش جامع درباره تعهدات عهدنامه‌ای هر کشور به کاراتر و مؤثرتر

شدن این روشها خواهد انجامید، مورد مطالعه قرار دهند.

۸۸. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که کشورهای عضو اسناد حقوق بشر بین‌المللی، مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی باید مطالعه درباره نهادهاي موجود عهدنامه حقوق بشر و ساز و کارها و روشهاي مختلف مربوط به این موضوع را با هدف افزایش کارایی و اثر آنها از طریق هماهنگی بهتر نهادها، ساز و کارها و آیین‌هاي مختلف و با عنایت به ضرورت اجتناب از دوباره‌کاری و فعالیت‌هاي موازي مورد توجه قرار دهند.

۸۹. کنفرانس جهانی حقوق بشر تداوم فعالیت درباره بهبود کارایی، از جمله کارهاي نظارتي نهادهاي عهدنامه را با عنایت به پیشنهادهاي گوناگون مطروحه در این زمینه، به‌ویژه پیشنهادهاي انجام شده توسط خود نهادهاي مزبور و جلسات مدیران نهادهاي عهدنامه توصیه می‌کند. در این رابطه، رویکرد ملي جامع کمیته حقوق کودک نیز باید مورد تشویق قرار گیرد.

۹۰. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که کشورهای عضو عهدنامه‌های حقوق بشر، قبول کلیه آیین‌های ارتباطی اختیاری موجود را مورد توجه قرار دهند.

۹۱. کنفرانس جهانی حقوق بشر موضوع مصونیت عاملان نقض حقوق بشر را با نگرانی مورد بررسی قرار داده و از کوشش‌های کمیسیون حقوق بشر و کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت از اقلیتها برای مطالعه کلیه ابعاد مسأله پشتیبانی می‌کند.

۹۲. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که کمیسیون حقوق بشر امکان اجرای بهتر اسناد حقوق بشر موجود در سطوح بین‌المللی و منطقه‌ای را مورد توجه قرار داده و کمیسیون حقوق بین‌المللی را به ادامه فعالیت‌های خود در مورد دادگاه بین‌المللی کیفری ترغیب می‌نماید.

۹۳. کنفرانس جهانی حقوق بشر از کشورهایی که هنوز به کنوانسیون ژنو مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ و پروتکل‌های مربوط به آن ملحق نشده‌اند، درخواست می‌کند که به این اسناد پیوسته و کلیه اقدامات داخلی

ذی‌ربط، از جمله تدابیر تقنینی را برای اجرای کامل آنها معمول دارند.

۹۴. کنفرانس جهانی حقوق بشر تکمیل و تصویب سریع پیش‌نویس اعلامیه حق و تکلیف افراد، گروهها و سازمانهای جامعه را برای تقویت و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی دارای مقبولیت جهانی توصیه می‌کند.

۹۵. کنفرانس جهانی حقوق بشر بر اهمیت حفظ و تحکیم سیستم آیین‌های خاص، گزارشگران، نمایندگان، کارشناسان و گروههای کار کمیسیون حقوق بشر و کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت از اقلیتها، به‌منظور توانا ساختن آنها به ایفای وظایف خود در کلیه کشورهای جهان از طریق در اختیار قرار دادن امکانات لازم انسانی و مالی تأکید می‌گذارد. آیین‌ها و ساز و کارهای مزبور باید بتوانند فعالیت آنها را از طریق جلسات ادواری هماهنگ و هدفمند سازند. از کلیه کشورها درخواست می‌شود که با این آیین‌ها و ساز و کارها همکاری کامل کنند.

۹۶. کنفرانس جهانی حقوق بشر توصیه می‌کند که سازمان ملل متحد، مطابق اهداف و اصول منشور ملل متحد نقش فعال‌تری را در تقویت و حمایت حقوق بشر و تضمین احترام کامل به حقوق بشر دواستانة بین‌المللی در کلیة مناقشات مسلحانه، ایفا کند.

۹۷. کنفرانس جهانی حقوق بشر با تصدیق نقش مهم عناصر حقوق بشري در ترتیبات خاص مربوط به عملیات پاسداری از صلح سازمان ملل متحد، توصیه می‌کند که دبیرکل گزارش‌ها، تجربیات و توانایی‌های مرکز حقوق بشر و ساز و کارهای حقوق بشر را با توجه به منشور ملل متحد مطمحنظر قرار دهد.

۹۸. به منظور تقویت برخورداری از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ابزارهای دیگری از قبیل تعیین شاخص‌هایی برای ارزیابی پیشرفت در امر تحقق حقوق منعکس در میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باید مورد بررسی قرار گیرد. برای تضمین شناسایی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در

سطوح ملي، منطقه اي و بين المللي بذل
كوششهاي هماهنگ ضروري است.

و. پيگيري كنفرانس جهاني حقوق بشر

۹۹. كنفرانس جهاني حقوق بشر توصيه
مي‌كند كه مجمع عمومي، كميسيون حقوق بشر
و ديگر نهادها و مؤسسات مربوط به حقوق
بشر در سيستم سازمان ملل متحد، راهها و
وسايل اجراي كامل و بدون تاخير
توصيه‌هاي مندرج در اعلاميه حاضر، از
جمله امكان اعلام دهه حقوق بشر ملل متحد
را مورد توجه قرار دهند. كنفرانس جهاني
حقوق بشر همچنين توصيه مي‌كند كه
كميسيون حقوق بشر هر ساله پيشرفت حاصله
به سوي نيل به اين هدف را مورد ارزيابي
قرار دهد.

۱۰۰. كنفرانس جهاني حقوق بشر از
دبيركل سازمان ملل متحد درخواست مي‌كند
كه به مناسبت پنجاهمين سالگرد اعلاميه
جهاني حقوق بشر از كليته كشورها،
سازمانها و مؤسسات مربوط به حقوق بشر
در سيستم سازمان ملل متحد دعوت كند تا
در مورد پيشرفت حاصله در اجراي اعلاميه

حاضر به او گزارش داده و از طریق کمیسیون حقوق بشر و شورای اقتصادی و اجتماعی، گزارشی در این مورد به اجلاس پنجاه و سوم مجمع عمومی تسلیم کنند. همچنین مؤسسات منطقه‌ای و حسب اقتضا نهادهای ملی حقوق بشر و نیز سازمانهای غیردولتی می‌توانند دیدگاههای خود را در مورد پیشرفت حاصله در اجرای اعلامیه حاضر به دبیرکل تقدیم دارند. در این زمینه، باید ارزیابی پیشرفت به‌سوی هدف تصویب جهانی معاهدات و پروتکل‌های بین‌المللی حقوق بشری که در چارچوب سیستم سازمان ملل متحد به تصویب رسیده‌اند، از اولویت خاص برخوردار گردد.

بخش اسناد ❖ ٤٠٦

بخش اسناد ❖ ۴۰۳

بخش اسناد ❖ ٤٠٧

بخش اسناد ❖ ۴۲۱

